

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра фінансів

РЕФЕРАТ

кваліфікаційної роботи

зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
за освітньою програмою
«Міжнародний банківський бізнес»
на тему:
«ОЦІНКА ПРИБУТКОВОСТІ АТ «ОЩАДБАНК»

Виконавець:

Студентка 41-К групи ФФБС

Велігурська Юлія Сергіївна

_____
(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

Науковий керівник:

К.е.н., викладач

(науковий ступінь, вчене звання)

Радова Наталія Володимирівна

_____
(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність дослідження. Банки є найважливішою ланкою ринкової економіки. Як основний елемент банківської системи банки організують грошовий оборот, надають суб'єктам господарювання додаткові платіжні засоби. У банківській системі сконцентровані значні грошові капітали, які обслуговують поточні виробничі потреби та інвестиційні потреби підприємств. Ефективність функціонування банківської системи є вирішальним фактором економічного зростання, підвищення рівня життя і добробуту суспільства. Фінансовий стан банків чинить серйозний вплив на розвиток суспільних відносин в країні. Тому суспільство не повинно мати привід ставити під сумнів стійкість банківської системи.

Нинішня непроста економічна ситуація в Україні, війна та руйнування підприємств та організацій, через напад РФ, демонструє низку негативних факторів, які, зокрема, впливають на прибуток та рентабельність комерційних банків.

Прибуток комерційного банку – це основний фінансовий результат діяльності банку, який визначається як різниця між усіма доходами та витратами [2]. Натомість, рентабельність банку – це показник ефективності використання коштів чи інших ресурсів банком. Основними показниками прибутковості банку є коефіцієнт прибутковості власного капіталу (ROE) та коефіцієнт прибутковості активів (ROA) [3, с. 269].

Прибуток є джерелом і визначає стабільність економічного становища АТ «Ощадбанк» та ліквідність його балансу, модернізацію основних фондів кредитної установи, збільшення власного капіталу, розширення та вдосконалення спектра банківських послуг. Сума прибутку дає можливість збільшити власний капітал банку та ресурси для розширення активних операцій. Важливим показником, що характеризує фінансовий результат банківської діяльності, є величина прибутку, що залишається у розпорядженні банку – чистий прибуток АТ «Ощадбанк». Чистий прибуток банку є кінцевий фінансовий результат банківської діяльності, різниця доходів банку та всіх витрат, пов'язаних із здійсненням банківської діяльності, сплати податкових відрахувань у різні фонди. Величина чистого прибутку банку залежить безпосередньо від величини доходів та витрат банку та ставки податку на прибуток, що сплачується до бюджету.

Актуальність теми визначається тим, що є необхідність аналізу динаміки прибутку та прибутковості для виявлення основних шляхів підвищення ефективності роботи АТ «Ощадбанк» в умовах військового часу.

Ступінь розробленості проблеми. З питань оцінки прибутковості комерційного банку існує значна кількість робіт. Багато хто спрямований на пошук методів оптимізації прибутковості. Це необхідно для запровадження діяльності з максимальним доходом та мінімальним ризиком. У рамках підготовки роботи було розглянуто роботи вітчизняних та зарубіжних економістів. Безпосередньо теорії та практиці прибутковості присвячені

роботи Н.В. Калістратова, А.В. Литвинової, Г.В. Білогоновий, С.В. Зенченка, О. Кабишева, П.П. Ковальова, Т.М. Костериної, Л.П. Кролівецької та інших авторів.

Об'єктом дослідження роботи є прибутковість комерційного банку.

Предмет дослідження – оцінка та обґрунтування напрямків підвищення прибутковості АТ «Ощадбанк».

Всі вищевикладені обставини і зумовили вибір **мети дослідження** розробка пропозиції щодо оцінки та оптимізації прибутковості АТ «Ощадбанк».

Для досягнення мети роботи поставлено та вирішено такі **завдання**:

- розглянути поняття прибутку та прибутковості;
- виявити фактори впливу на прибутковість банківської установи;
- простежити методику оцінки прибутковості банку;
- дати загальну характеристику АТ «Ощадбанк»;
- дослідити систему управління прибутковістю АТ «Ощадбанк»;
- здійснити оцінку показників прибутковості АТ «Ощадбанку»;
- визначити чинники впливу на прибутковість АТ «Ощадбанк»;
- проаналізувати основні шляхи підвищення прибутковості АТ «Ощадбанк»;
- розробити економіко-математичну модель підвищення прибутковості АТ «Ощадбанк».

У роботі застосовувалися **методи** аналізу наукової та інформаційної бази, синтезу отриманих даних у теоретичні висновки та практичні рекомендації, методи угруповання, порівняння, а також табличні та графічні методи представлення даних.

Теоретичну основу дослідження становлять наукові праці вітчизняних та зарубіжних учених з теорії та практики оцінки прибутковості. Інформаційна база дослідження включає матеріали спеціальних, періодичних та Інтернет видань з даної проблематики. Статистичну базу дослідження склали аналітичні дані для інвесторів.

Структура роботи. Робота складається з вступу, трьох розділів основної частини, висновків, списку використаних джерел та додатків.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі «**Засади оцінки прибутковості банківської установи**» досліджена сутність прямого оподаткування, історичний розвиток та функції податку на прибуток підприємств та визначається місце податку на прибуток у податковій системі України.

У другому розділі «**Аналіз прибутковості АТ «Ощадбанк»**» досліджено загальну характеристику АТ «Ощадбанк», а також система управління прибутковістю АТ «Ощадбанк»

У третьому розділі «Обґрунтування напрямків підвищення прибутковості АТ «Ощадбанк»» чинники впливу на прибутковість АТ «Ощадбанк», запропоновано основні шляхи підвищення прибутковості АТ «Ощадбанк»

ВИСНОВКИ

Провівши дослідження можна зробити такі висновки:

1. Прибуток, як економічна категорія, – це узагальнюючий абсолютний показник фінансових результатів діяльності банківської установи, який розраховується як різниця між отриманим доходом та витратами, понесеними у зв'язку із здійсненням господарської діяльності. Прибутковість дозволяє в більш повному обсязі отримати інформацію про остаточні результати діяльності банківської установи, тому що її величина демонструє співвідношення ефекту від наявних або спожитих ресурсів.

2. Традиційним є виділення двох основних груп факторів впливу на результати діяльності банків: екзогенні – фактори зовнішнього впливу (політичні, економічні, соціальні, технологічні, глобальні та ін.), та ендогенні – фактори внутрішнього впливу (організаційно-правова форма, персонал, маркетинг, фінансові ресурси, система ризик-менеджменту, якість внутрішнього контролю та ін.). В свою чергу, внутрішні фактори можна поділити на інтенсивні та екстенсивні, а зовнішні фактори – на адміністративні та ринкові.

3. Для визначення прибутковості комерційного банку доцільно розрахувати зазначені вище показники та коефіцієнти, а також їх відхилення, за три періоди. З метою підвищення рівня прибутковості банку необхідно здійснювати комплексний аналіз доходів, витрат, показників рентабельності, виявляти фактори впливу на них.

4. Узагальнюючи, варто відзначити, що АТ «Ощадбанк» вважається одним з системних банків банківської системи України. Системність банку проявляється у великій кількості відділень. Водночас ускладнення економічної та політичної ситуації в Україні призводить до того, що в звітності банківського закладу скорочується валюта балансу, що свідчить про згортання фінансової діяльності установи. Таке зменшення обумовлене скороченням грошових коштів та рахунків у НБУ, які займають досить суттєву частку вартості активів та скорочення вартості зобов'язань, які в структурі пасивів займають 90,65%.

5. АТ «Ощадбанк» багато уваги звертає на управління доходами та витратами в розрізі їх різновидів. Для цього створено відповідну систему управління та розроблено механізм управління прибутковістю. При цьому не зважаючи на те, що в 2019-2021 роках в Україні склалася складна економічна ситуація, що пов'язано з пандемією коронавірусу та агресією Росії, АТ «Ощадбанк» залишається прибутковою банківською установою.

6. Проведений розрахунок показників прибутковості АТ «Ощадбанк» засвідчує, що вся система показників змінювалася синхронно – в 2020 році

спостерігалось значне зростання показників прибутковості банківської діяльності, проте в 2021 році порівняно з 2020 роком відбулося суттєво скорочення. Водночас за три роки показники прибутковості зросли. Якщо активне зростання показників прибутковості в 2020 році порівняно з 2019 роком обумовлене переважно активним зростанням обсягів чистого прибутку порівняно з базою порівняння (активами, робочими активами, операційними доходами, операційними витратами, процентними доходами та витратами тощо), то зростання в 2021 році порівняно з 2019 роком обумовлене перевищенням темпів зростання чистого прибутку порівняно з іншими показниками.

7. Банк має досить високий рівень заборгованості та несплат за кредитами і останнім часом ведеться жорсткіше регулювання умов видачі кредитних ресурсів, особливо фізичним особам. Цю проблему можна вирішити шляхом поліпшення кредитного менеджменту в банку та роботи з простроченою заборгованістю, а також умов видачі кредитів.

8. Підвищити рівень прибутку можна шляхом оптимізації співвідношення доходів та витрат. У 2020 році банк у зв'язку з нестабільністю курсів валют отримав збитки глобального характеру. Тому виникає актуальна необхідність тимчасового обмеження операцій з іноземною валютою. Не варто забувати і про середню клієнтську базу, яку АТ «Ощадбанк» може розширити шляхом більш активної розробки та впровадження нових банківських продуктів.

9. Економіко-математична постановка завдання полягає у математичній формалізації опису цілей АТ «Ощадбанк», причинно-наслідкових зв'язків фінансових показників, внутрішнього та зовнішнього середовища банку. Модель враховує якнайбільше елементів та зв'язків, щоб досить точно відобразити фінансову реальність та отримані результати рішень були корисні менеджеру, який приймає планові рішення. У той самий час побудована модель залишається зрозумілою менеджеру і вирішується доступними фінансисту математичними методами, програмними та інформаційними засобами у встановлені терміни. Таким чином, модель розроблялася одночасно і точним і прицільним наближенням до дійсності.

Емпіричні результати дослідження показали, що ефективність витрат, ліквідність і достатність капіталу є змінними в управлінні, які значною мірою впливають на рентабельність АТ «Ощадбанк». Інші змінні, такі як депозити та розмір банку, не продемонстрували жодного впливу на рентабельність.